

Raadsinformatiebrief¹

Onderwerp	Herinrichting openbare ruimte Dam
Portefeuillehouder	W. Breunesse
Portefeuille	openbare ruimte

Aan de leden van de gemeenteraad Zaanstad,

Inleiding

Bij de groei en ontwikkeling van de stad zijn behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit, waarvan cultuurhistorie een onderdeel is, belangrijk. Dat maakt dat Zaanstad een prettige stad is; om te wonen, ondernemen en om te bezoeken. Een groot deel van het centrum van Zaandam heeft de afgelopen jaren een opknapbeurt gehad en de oostkant van de Zaan is in volle ontwikkeling. De Dam vormt het hart van het stadscentrum; een schakel tussen winkelen en cultuur. De Dam en het sluisencomplex vormen met de Zaan een belangrijke identiteitsdrager van de stad. Als huiskamer van de stad, een plek waar bewoners en bezoekers prettig kunnen verblijven.

Vanzelfsprekend wil het college dat de openbare ruimte van de stad en in het bijzonder van verblijfsgebieden zoals de Dam goed ingericht, beheerd en onderhouden worden. Het college vindt om die reden dan ook dat dit gebied hoognodig vraagt om een herinrichting van de openbare ruimte en voorzieningen, zodat het qua (ruimtelijke) kwaliteit, functies en logica beter aansluit op de Gedempte Gracht, de Westzijde, het sluisencomplex en het Zaantheater. Om tot een volwaardig ruimtelijk ontwerp te komen is een ervaren ontwerpbureau voor buitenruimte (MTD) in de arm genomen. Er zijn verschillende uitgangspunten door het college geformuleerd als basis om gesprekken over te voeren met de omgeving.

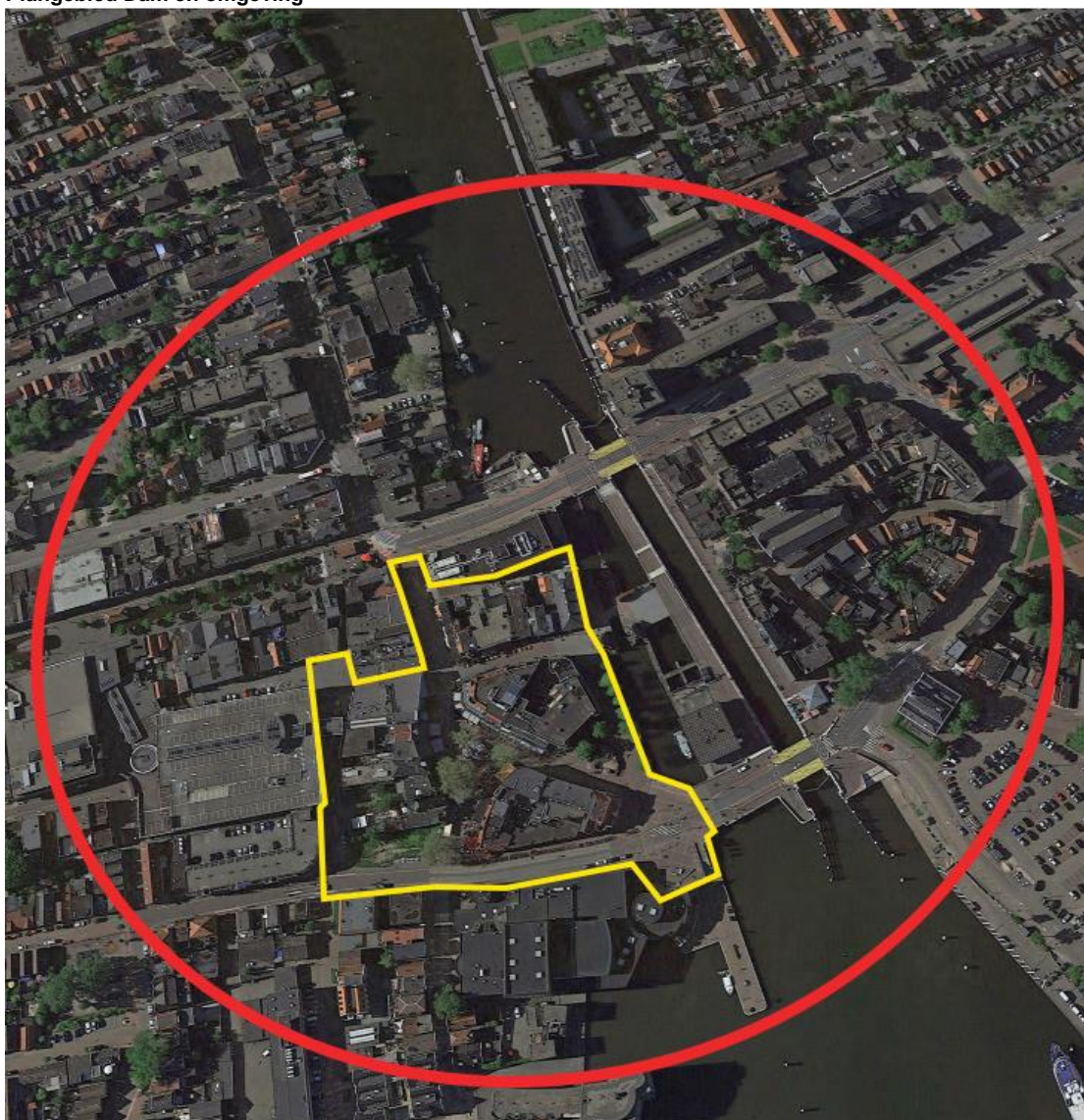
Toelichting

Sinds 2015 zijn er verschillende pogingen gedaan en gesprekken gevoerd om tot overeenstemming te komen tussen de gemeente en horecaondernemers aan de Dam om tot een nieuw herinrichtingsplan voor de Dam te komen. In 2022 is de handschoen opnieuw opgepakt en wordt toegewerkt naar een finaal proces en ontwerp zodat de hoognodige herinrichting uitgevoerd kan worden. Een nieuw inrichtingsplan voor de Dam wordt om die reden opgesteld en vindt trapsgewijs plaats. Allereerst wordt een integrale structuurschets voor het gebied van de Dam en haar directe omgeving uitgewerkt. Deze structuurschets geeft een overzicht van de ontwikkelkansen en de diverse belangen die spelen in het gebied van de Dam en omgeving. De volgende stap is om verder in te zoomen op het herinrichtingsplan voor de openbare ruimte van de Dam zelf. Hierbij staat voorop dat de identiteit en de verblijfskwaliteit van het gebied dienen te versterken. De plangrenzen van het gebied zijn op onderstaand kaartje aangegeven. In het rood staan de plangrenzen voor de structuurschets aangegeven en in het geel de plangrenzen voor de herinrichting van de Dam.

---

¹Op deze raadsinformatiebrief volgt geen actie van de Agendacommissie. Wanneer u een onderwerp hieruit wilt bespreken dan kunt u dit doen door een raadsinstrument in te zetten. Bijvoorbeeld een rondvraag (primair gericht aan het college van B&W of een agenda-initiatief (primair gericht aan de collega fracties)). Vermeld altijd in het raadsinstrument: wat u wilt bespreken inclusief een korte concrete toelichting.

Plangebied Dam en omgeving

 geel = herinrichtingsgebied

 rood = scope structuurschets

Voor het opstellen van een nieuw plan voor de Dam zijn door de gemeente een aantal ruimtelijke uitgangspunten geformuleerd. Deze uitgangspunten maken verschillende gebruiken binnen het gebied mogelijk, borgen de historische betekenis van de plek en zijn bedoeld om uiteindelijk te komen tot een inrichtingsplan voor de Dam. De uitgangspunten zijn:

- Het Damplein is en blijft een horecaplein.
- De Dam is een openbaar plein, een inwoner of bezoeker kan hier ook verblijven zonder op een terras te zitten. Over de Dam gaan doorgaande voetgangersroutes, passanten van de Dam moeten voldoende ruimte hebben.
- Het doorgaand fietsverkeer vindt plaats over de Damstraat, de Dam en de Wilhelminakade (niet over het Damplein), fietsers moeten voldoende verkeersruimte hebben. Ook moet er voldoende fietsparkeervoorzieningen in de omgeving zijn. Bij het ontwerp zal ook aandacht zijn voor fietsparkeren in relatie tot de Rozenhof.

- De Dam is van oudsher een plek met cultuurhistorische uitstraling en betekenis, panden moeten als afzonderlijke eenheden herkenbaar blijven. Het rijksmonument in de vorm van het beeld van Tsaar Peter moet behouden blijven op de huidige positie.
- De bestaande bomen blijven behouden ten behoeve van klimaatadaptatie, zoals koeling, biodiversiteit en beeldbepalend, levend groen.
- Het plein is van de stad, de terrassen zijn te gast in de openbare ruimte en moeten zo nodig verwijderd kunnen worden ten behoeve van andere stedelijke activiteiten/ festiviteiten waarover eenduidige afspraken gemaakt moeten worden.
- De terrassen moeten veilig en toegankelijk zijn. De grootte en positie van de terrassen zijn onderdeel van het ontwerpproces. De uitkomsten van dit proces zijn bepalend voor hoe de gemeente omgaat met terrasvergunningen in het gebied.
- De entrees van het plein zijn open en uitnodigend voor bezoekers en passanten, de terrassen hebben een transparante uitstraling ten behoeve van deze openheid.
- De Dam blijft een parkeervrijgebied. Wel dient bij de herinrichting rekening te worden gehouden met laad en losvoorzieningen, inclusief venstertijden
- Ten aanzien van reclame aan de gevels zijn er regels vastgelegd in de welstandsnota. Schermen, luifels terrasmeubilair zijn niet bedoeld als reclame objecten.
- Kabels en Leidingen blijven altijd toegankelijk, gasleidingen mogen niet onder luifels liggen.
- Het hele gebied blijft toegankelijk voor nood en hulpdiensten volgens geldende voorwaarden.
- Indien bevoorrading en afvalinzameling niet via andere zijden kan, moet hier ruimte voor blijven op het plein. Een centraal afvalpunt met collectieve inzameling zou een plus zijn in meerdere opzichten. Ook het plaatsen van afvalbakken dient nader te worden onderzocht.
- Bij regels en inrichting wordt rekening gehouden met stimuleren van duurzame alternatieven.
- Het huidige niveau van camerabewaking dient te worden gehandhaafd

Participatie

Het inrichtingsplan moet een resultaat zijn van een zorgvuldig doorlopen participatieproces met alle relevante stakeholders. Streven is om te onderzoeken of een gedragen plan mogelijk is. Hiermee wordt een plan bedoeld, waarin zoveel mogelijk belangen van verschillende stakeholders elkaar kunnen vinden. Dit betekent dus ook dat er voor het inrichtingsplan keuzes gemaakt moeten worden. Alle belangen worden transparant in beeld gebracht en meegewogen bij de verdere uitwerking en de besluitvorming. Niet alle inbreng van de belanghebbenden kan echter worden gehonoreerd. De komende tijd worden met de directe stakeholders een aantal participatiebijeenkomsten georganiseerd, waarbij verschillende scenario's worden besproken. Zij krijgen hiervoor een uitnodiging van de gemeente. De gemeente streeft naar duidelijkheid en transparantie omtrent de keuzes die gemaakt worden bij de totstandkoming van het herinrichtingsplan. Zowel de inhoudelijke keuzes als de belangen van de stakeholders moeten helder zijn en goed in kaart gebracht. Op basis van de inhoudelijke uitkomsten en de belangen van de diverse stakeholders maakt de gemeente een belangenafweging bij het nemen van het besluit over de herinrichting van de openbare ruimte van de Dam.

Planning

In het tweede kwartaal van 2023 start de eerste participatiebijeenkomst. De inzet is om in totaal een drietal bijeenkomsten te organiseren. Naar verwachting wordt het participatietraject in het najaar van 2023 afgerond. Aansluitend op het participatietraject neemt het college van Burgemeester en Wethouders een besluit over het inrichtingsplan voor de Dam. Na vaststellen van het inrichtingsplan start de technische voorbereiding. De uitvoering van herinrichting van de Dam staat nu gepland voor het vierde kwartaal van 2024.

Financiële consequenties

Sinds 2015 voert de gemeente gesprekken met ondernemers en Koninklijke Horeca Nederland over de herinrichting van de Dam. Om de impasse te doorbreken is toegezegd dat de gemeente een ontwerpproces zou starten met het bureau MTD om tot een herinrichting van het Damgebied te komen. Hiertoe is in de Narap 2022 een budget opgevoerd. Vanwege knelpunten op het gebied van capaciteit is het offertetraject later afgerond dan beoogd waardoor het project pas in 2023 is gestart. Zodoende wordt voorgesteld om de dekking van betreffende kosten ad € 136.000 mee te nemen in de resultaatbestemming van de jaarrekening. Vooruitlopend op de formalisering hiervan in de voorjaarsnota 2023 wordt al wel gestart met de planvorming.

De uitvoering van de herinrichting komt ten laste van het MIP. Daarnaast is er ook budget in het investeringsfonds opgenomen om tot een goede ruimtelijke aansluiting tussen de Dam en de Gedempte Gracht te komen.

Juridische consequenties

Er zijn geen juridische consequenties verbonden aan deze informatiebrief.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

n.v.t

Aanpak/uitvoering

Communicatie is een belangrijk onderdeel. Na besluitvorming worden de plannen via de gemeentelijke communicatiekanalen bekendgemaakt. Daarnaast gaat een bewonersbrief uit naar de directe stakeholders met de aankondiging van de plannen en een uitnodiging voor een participatiebijeenkomst.

Betreft

Actieve informatievoorziening

Bijgaande stukken

geen

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Zaanstad,

drs. J. Hamming, burgemeester

drs. G. Blom, gemeentesecretaris